

ԵՍ ԵՎ ՇՐՋԱԿԱ ԱՇԽԱՐՀԸ

ԹԵՄԱՏԻԿ ՊԼԱՆ

II դասարան

Շաբաթական - 1 ժամ

2023 - 2024 ուստարի

Վերջնարդյունքներ՝

- **Ներաշխարհ**
- **2Շ.Ե.Ի.Ն1-3** Նկարագրել իրեն, իր զբաղմունքները, նախասիրությունները, հետաքրքրությունները, համեմատել մյուսների հետ:
- **2Շ.Ե.Ի.Ն1-4** Տարբերակել և արտահայտել իր զգացմունքներն ու հույզերը տարբեր միջոցներով (խոսքով, հայացքով, ժեստերով, միմիկայով):
- **2Շ.Ե.Ի.Ն1-5** Տարբերակել իր անցյալը, ներկան և ապագան, նկարագրել իրադարձությունները տարբեր ժամանակներում:
- **2Շ.Ե.Ի.Ն5** Կազմել օրվա ռեժիմ՝ ճիշտ բաշխելով օրը աշխատանքի, հանգստի, զբաղմունքի, քնի միջև:
- Մարմին
- **2Շ.Ե.Ի.Մ1** Տարբերակել և համադրել տարբեր զգայարաններով ստացած տեղեկությունները:
- **2Շ.Ե.Ի.Մ2** Բացատրել, որ մարմինն աշխատող համակարգ է և բոլոր մասերը գործում են փոխկապված:
- **2Շ.Ե.Ի.Մ3** Մտորել մարդկանց տարբերությունների մասին՝ տղաներ և աղջիկներ, հաշմանդամություն ունեցող երեխաներ և խոցելի իրավիճակում գտնվող մարդիկ և այլն: Պատրաստակամ լինել հեշտացնելու և հավասար հնարավորություններ ապահովելու բոլորի համար:
- **2Շ.Ե.Ի.Մ4** Հիմնավորել, որ հիգիենայի պահպանումը՝ հաճախակի լվացվելը, մաքուր կենցաղը, առողջության գրավականներից մեկն է:
- **2Շ-Ե-Ի-Մ4ա** Տարբերակել և ունենալ անձնական հիգիենայի անհատական պարագաներ, բացատրել դրանց անհրաժեշտությունը:
- **2Շ.Ե.Ի.Մ4բ** Ցուցադրել ձեռքերը և ատամները ճիշտ լվանալու շարժումները:
- **2Շ.Ե.Ի.Մ4գ** Պահպանել անձնական հիգիենան, մարմնի խնամքը. տեսողություն, լսողություն, կեցվածք, բերանի խոռոչ, մաշկ, մազեր, եղունգներ և այլն:

Հիմնական նպատակներ՝

- Ձևավորել ինքնաճանաչման, ինքնարժևորման, ինքնագնահատման և ինքնարտահայտվելու հմտություններ, սեփական անհատականությունը բացահայտելու և յուրաքանչյուրի անհատականությունը տեսնելու և գնահատելու ունակություն, յուրաքանչյուրի առանձնահատկությունը հարգելու կարողություն: Օգնել իրենց և ուրիշներին անցյալում, ներկայում և ապագայում դիտարկելուն:
- Խթանել տարբեր զգայարաններով ստացած տեղեկությունների տարբերակման, համադրման և կարևորության գիտակցումը:
- Նպաստել սեփական մարմնի, դրա խնամքի մասին պատկերացումների ու ճանաչողության ընդլայնմանը, ձևավորել անձնական հիգիենայի մասին տարրական գիտելիքներ և հմտություններ:
-

№	Դասի թեման	Ժամ	Էջ
1	Ի՞նչ է շրջակա աշխարհը 1 Ով եմ ես	1	8
2	Մեր հույզերը	1	12
3	Անցյալ, ներկա, ապագա	1	18
4	Քո օրվա ռեժիմը. առավոտից երեկո Գործնական աշխատանք	1	23
5	Մեր մարմինը	1	27
6	Ինչպես ենք ճանաչում աշխարհը	1	31
7	Հիգիենա. մաքուր կենցաղ Անձնական հիգիենա		34,37

ԹԵՄԱ 2- ԵՍ ԱՊԱՀՈՎ ԵՄ / 5 ժամ/

Վերջնարդյունքներ՝

- Առողջ սնուցում
- **2Շ.Ե.Ա.Ս1** Նկարագրել՝ ինչպիսին պետք է լինի առողջ և սննդարար ուտելիքի պարունակությունը, սննդակարգը, կարևորել նախաճաշելու սովորությունը:
- **2Շ.Ե.Ա.Ս1ա** Խմբավորել սննդամթերքը հիմնական խմբերում՝ հացեղեն-ձավարեղեն, ձու- մսեղեն-լոբազգիներ, միրգ-բանջարեղեն, կաթնեղեն, յուղեր:
- **2Շ.Ե.Ա.Ս1բ** Տարբերակել կենդանական և բուսական ծագման սննդատեսակները:
- **2Շ.Ե.Ա.Ս2** Բացատրել, որ սնունդը և ջուրը անհրաժեշտ են մեր մարմնի աճի, զարգացման և եռանդի համար:
- Արտակարգ իրավիճակներ:
- **2Շ.Ե.Ա.Ի1** Թվարկել, թե ինչերը կարող են վտանգավոր լինել՝ տանը, դպրոցում և փողոցում:
- **2Շ.Ե.Ա.Ի1ա** Առանձնացնել, խմբավորել անվտանգության կանոնները համապատասխան վտանգների դեպքում:
- **2Շ.Ե.Ա.Ի1բ** Կիրառել անվտանգության պարզ կանոններ երկրաշարժի ժամանակ, երբ տանն են, դպրոցում կամ փողոցում, հետևել այդ կանոններին:
- **2Շ.Ե.Ա.Ի1գ** Իմանալ համապատասխան վտանգի դեպքում օգնության հեռախոսահամարները: Նշել, որ օգնություն պետք է խնդրել միայն վստահելի մեծահասակից:
Տիրապետել առաջին օգնության տարրական հմտություններին՝ տարիքային առանձնահատկություններին համապատասխան:
- Վնասակար սովորություններ, վարակիչ և ոչ վարակիչ հիվանդությունների կանխարգելում
- **2Շ.Ե.Ա.Վ1** Բացատրել, թե որոնք են վնասակար սովորությունները, նշել չնախաճաշելու, եղունգ կրծելու, սնունդը, աղն ու քաղցրը չարաշահելու վնասները:

- **2Շ.Ե.Ա.Վ1ա** Նշել, որ ծխախոտի ծուխը վնասակար է առողջությանը, բացատրել, որ չպետք է մնալ ծխողների շրջապատում, այլ արագ հեռանալ այդ տարածքից: Հաճախ օդափոխել փակ տարածքը, սենյակը:
- **2Շ.Ե.Ա.Վ1բ** Օրինակներ բերել վարակիչ հիվանդությունների փոխանցման և դրանց կանխարգելման ուղիներից (օրինակ՝ հիգիենա, պատվաստում):

Հիմնական նպատակներ՝

- Գաղափար տալ առողջ և անառողջ սննդի, դրա բազմազանության, սննդամթերքի հիմնական խմբերի, սննդակարգի մասին: Խթանել առողջ և անվտանգ սնվելու սովորությունների ձևավորումը. պահպանել սնման նույն պարբերականությունը, կարողանալ ընտրել և գնել օգտակար և թարմ սննդամթերք: Օգնել յուրացնելու, որ սնունդն է ապահովում մեր մարմնի աճը, զարգացումն ու եռանդը:
- Օգնել ընդլայնելու անվտանգության պարզ կանոնների մասին իմացությունը, կողմնորոշվելու և պահպանելու անվտանգության կանոնները տանը, դպրոցում, փողոցում և բնության գրկում:
- Ձևավորել երկրաշարժի ժամանակ կողմնորոշվելու, համապատասխան գործողություններ կատարելու և ցուցումներին հետևելու հմտություններ:
Օգնել գիտակցելու շրջակա միջավայրի (աղտոտման և մաքրության) ազդեցությունը առողջության վրա, ինչպես նաև իմանալու որոշ վարակիչ հիվանդությունների տարածման և կանխարգելման ուղիների մասին:

8	Առողջ և սննդարար ուտելիք Ինչպես ճիշտ սնվել	1	43,47
9	Վտանգները մեր շուրջը Զգուշացեք ավտոմեքենայից	1	52,56
10	Ինչպես պաշտպանվել երկրաշարժից	1	59
11	Թեմատիկ գրավոր աշխատանք		
12	Վնասակար սովորություններ Ինչպես խուսափել հիվանդանալուց	1	62,64
13	Մեր շրջակա բնությունը և մեր առողջությունը	1	66

Թեմա 3- ԵՍ ՄԵՆԱԿ ԶԵՄ /2 ժամ/

Վերջնարդյունքներ՝

Ընտանիք

2Շ.Մ.Փ.Ը1 Բացատրել, որ ընտանիքները կարող են տարբեր լինել ըստ կազմի (մեծ, փոքր, երկու ծնողով, մեկ ծնողով, առանց ծնողի ընտանիքներ, ազգականներ):

2Շ.Մ.Փ.Ը1ա Բացատրել ընտանիքի անդամների դերերը (այդ թվում՝ իր), իրավունքներն ու պարտականությունները կանանց և տղամարդկանց հավասարության տեսանկյունից:

2Շ.Մ.Փ.Ը1բ Նկարագրել, թե ինչպես են իրենց ընտանիքները կազմակերպում հանգիստը, ժամանցը, տոները:

2Շ.Մ.Փ.Ը1-2 Ցուցաբերել հոգատար վերաբերմունք ծնողների, տատիկ-պապիկների, քույրերի ու եղբայրների նկատմամբ:

Համայնք

- 2Շ.Մ.Փ.21-4 Նկարագրել իր բնակավայրը, մարդկանց, զբաղմունքները, սովորույթները:
- 2Շ.Մ.Փ.23 Կողմնորոշվել տարածքում, իմանալ տան, դպրոցի հասցեն, կարողանալ կարդալ ցուցանակները, իմանալ կանոնները, դրանց պահպանման կարևորությունը:
- 2Շ.Մ.Փ.23ա Պարզ բացատրություններ տալ, թե ինչի համար են դպրոցը, հիվանդանոցը, բանկը, ոստիկանությունը, զբոսայգին:
- 2Շ.Մ.Փ.22-4 Համեմատել և բնութագրել քաղաքի և գյուղի տարբերությունները, առանձնահատկությունները:
- 2Շ.Մ.Փ.22-4ա Թվարկել և նկարագրել իր բնակավայրի տեսարժան վայրերն ու հուշարձանները, բնակավայրի բնությունը, բույսերն ու կենդանիները:
 - 2Շ.Մ.Փ.21-2.4 Ցուցաբերել պատասխանատու, խնայող և հոգատար վերաբերմունք հայրենի բնակավայրի, շրջակա միջավայրի և բնակիչների հանդեպ:

Հիմնական նպատակներ

- Երեխաների պատկերացումներում հստակեցնել և ամբողջացնել տուն, ընտանիք, տոհմ, գերդաստան գաղափարները, ձևավորել դերերի գիտակցման, սեփական դերին համապատասխան գործողությունների, ընտանեկան տոների, հանգստի, ժամանցի կազմակերպման, ինչպես նաև՝ ազգականների հետ արդյունավետ շփման և հոգատար վերաբերմունք դրսևորելու հմտություններ:
- Ընդլայնել գիտելիքները սեփական բնակավայրի, մարդկանց, զբաղմունքների, սովորույթների, առանձնահատկությունների, տեսարժան վայրերի, բուսական և կենդանական աշխարհի մասին՝ ձևավորելով հոգատար, խնայող և պատասխանատու վարքագիծ:

14	Ես և իմ ընտանիքը Ես և իմ ընտանիքը /շարունակություն/		1	71-73
15	Որտեղ է ապրում ընտանիքը Գործնական աշխատանք		1	76

Թեմա 4- ԴՊՐՈՑՆ ՈՒ ԸՆԿԵՐՆԵՐՄ /2 ժամ/

Վերջնարդյունքներ

- Շ.Մ.Փ.Դ1-3 Նկարագրել և օրինակներ բերել, թե ինչը կարող է օգնել կամ խանգարել ընկերությանը:
- Շ.Մ.Փ.Դ3 Բնութագրել, թե ինչպիսին պետք է լինի ընկերը, որ որակներն են բնորոշ լավ ընկերոջը, և բացատրել, որ դրանք պայմանավորված չեն սեռով:
- Շ.Մ.Փ.Կ1 Արդյունավետ շփվել, կարողանալ լսել միմյանց, հարգել միմյանց կարծիքը, հաշտության ճանապարհներ գտնել:
- Շ.Ե.Ի.Մ3 Հարգել միմյանց տարբերությունները, նշել, որ բոլորը տարբեր կարողություններ ունեն, նաև հաշմանդամություն և զարգացման առանձնահատկություններ ունեցող մարդիկ:
- Շ.Մ.Փ.Դ1ա Պահպանել, կիրառել դասարանական և քաղաքավարության կանոնները, պատրաստակամ լինել խմբով կամ զույգերով աշխատելիս:
- Շ.Մ.Փ.Ի2 Մեկնաբանել, թե արարքներն ինչ հետևանքներ կարող են ունենալ, թե՛ դրական, թե՛ բացասական:

- **Շ.Մ.Փ.Ի1** Նկարագրել յուրաքանչյուրի դերը, իրավունքները, պարտականությունները դպրոցում, դասարանում, նշել դրանց կարևորությունը:
- **Շ.Մ.Փ.Կ1** Խուսափել վեճերից, կռիվներից, փորձել խոսել, հաշտվել միմյանց հետ:
- **Շ.Մ.Փ.Կ1բ** Բացատրել՝ ինչ է կոնֆլիկտը և դրանք խաղաղ լուծելու ձևեր գտնել:

Հիմնական նպատակներ

- Ձևավորել իսկական ընկերոջ մասին պատկերացումներ, օգնել ձեռք բերելու ընկերներ և պահպանելու ընկերությունը, օգնել գիտակցելու, որ ընկերությունը պայմանավորված չէ սեռով, թե՛ աղջիկները, թե՛ տղաները կարող են լավ ընկերներ լինել:
- Ձևավորել դրական վերաբերմունք կանոններին և դրանց կարևորությանը, իրենց և ուրիշների իրավունքները պաշտպանելու համար դրանց անհրաժեշտության գիտակցություն, իրավունքների և պարտականությունների փոխկապվածության ընկալում և բարեկիրթ շփման հմտություններ:
- Օգնել հասկանալու արարքների և հետևանքների կապը, օրինակներով ցույց տալ, թե արարքներն ինչ հետևանքներ կարող են ունենալ՝ թե՛ դրական, թե՛ բացասական:
- Ձևավորել փոխադարձ վստահության մթնոլորտ, որն էական է ընկերական փոխհարաբերություններում և կոնֆլիկտները խաղաղ հարթելու հիմք է, ստեղծել իրավիճակներ վեճերի խաղաղ լուծման ձևեր փնտրելու, գտնելու վերաբերյալ:

16	Իմ դպրոցը, իմ դասարանը		1	79
17	Իմ ընկերները		1	83

Թեմա 5 ԲՆՈՒԹՅՈՒՆՆ ԻՄ ՇՈՒՐՁ /3 ժամ/

Վերջնարդյունքներ

- **Շ.Բ.Բ.01** Նկարագրել բնության անկենդան և կենդանի օբյեկտները, կարողանալ տարբերակել դրանք՝ ելնելով դրանց առանձնահատկություններից:
- **Շ.Բ.Բ.01ա** Համեմատել և տարբերակել շրջապատի օբյեկտները՝ մարդու և բնության ստեղծած:
- **Շ.Բ.Բ.01բ** Ներկայացնել, թե մարդն ինչ է ստանում բնությունից (սնունդ, շինանյութ, դեղաբույսեր, գեղագիտական նշանակություն և այլն):
- **Շ.Բ.Բ.02** Դիտարկել և փորձերի օգնությամբ համոզվել, որ կենդանի բնությունը ջրի, օդի, լույսի, ջերմության և բնականության վայրի կարիք ունի:
- **Շ.Բ.Բ.Կ4** Դիտարկել, նկարագրել բույսերի և կենդանիների փոխկախվածությունը, սնդային շղթաների պարզ օրինակներ բերել:
- **Շ.Բ.Բ.Կ1** Դիտարկել բույսերի բազմազանությունը. խմբավորել դրանք մշակովի և վայրի, ցամաքային և ջրային, ծառեր, թփեր, խոտաբույսեր և այլ դասակարգումներով, բերել օրինակներ:
- **Շ.Բ.Բ.Կ1ա** Խմբավորել կենդանիները՝ ըստ վայրի և ընտանի տեսակների:

- **Շ.Բ.Բ.Կ4ա** Բնութագրել, օրինակներ բերելով, բույսերը՝ որպես մարդու և կենդանիների հիմնական սնունդ և կենսական նշանակության ունեցող պարագաների աղբյուր:

Հիմնական նպատակներ՝

- Օգնել տարբերակել կենդանի և անկենդան բնության, մարդու և բնության ստեղծած օբյեկտները՝ նկարագրելով դրանց առանձնահատկությունները:
- Տեսնել և նկարագրել բնության բազմազանությունը:
- Օգնել դիտարկումներով և փորձերով բացահայտելու, որ կենդանի բնությունը ջրի, օդի, լույսի, ջերմության և բնականության վայրի կարիք ունի:
- Օգնել աշակերտներին, փորձերով և դիտարկումներով, օրինակներ բերելով, համոզվելու, որ բույսերն ու կենդանիները փոխադարձաբար կապված են:

18	Կենդանի և անկենդան բնություն		1	89
19	Բույսերի բազմազանությունը Մշակովի բույսերը Գործնական աշխատանք		1	93,96
20	Կենդանիների բազմազանությունը Ընտանի կենդանիներ		1	98,102

Թեմա 6 ԲՆՈՒԹՅՈՒՆՆ ԻՄ ՇՈՒՐՁ /4 ժամ/

Վերջնարդյունքներ՝

Անկենդան բնության օբյեկտները

- **2Շ.Բ.Բ.Ա1** Տարբերակել երկրի մակերևույթի ռելիեֆի որոշ ձևեր՝ լեռներ, հարթավայրեր:
- **2Շ.Բ.Բ.Ա2** Բնութագրել և նկարագրել անկենդան բնությունը՝ որպես կենդանիների, բույսերի և մարդկանց բնակության միջավայր:

Փոփոխությունները բնության մեջ

- **2Շ.Բ.Բ.Փ1** Դիտարկել և նկարագրել, թե ինչպես է փոփոխվում բնությունը տարվա եղանակներին, թվարկել տարվա եղանակները և ամիսները՝ ըստ հերթականության:
- **2Շ.Բ.Բ.Փ1ա** Դիտարկել և նկարագրել, թե ինչպես է փոփոխվում մարդկանց, բույսերի ու կենդանիների կյանքը տարվա տարբեր եղանակներին:
- **2Շ.Բ.Բ.Փ1բ** Բնութագրել եղանակը ցանկացած պահի, դրսևորել եղանակին համապատասխան վարքագիծ:
- **2Շ.Բ.Բ.Փ2** Բացատրել, թե ինչ դեր ունի մարդը բնության վատթարացման գործում, մեկնաբանել բնության պահպանության և խնայող վերաբերմունքի անհրաժեշտությունը:

Հիմնական նպատակներ՝

- Օգնել գիտակցել բնության մեջ տեղի ունեցող բնական և մարդու գործունեության հետևանքով տեղի ունեցող փոփոխությունները, ինչպես նաև մարդու ներգործության բացասական հետևանքները: Նպաստել պատասխանատու վարքագծի ձևավորմանը:
- Ձևավորել ճանաչողություն երկրի մակերևույթի որոշ ձևերի մասին, բնորոշել, նկարագրել տեղանքը:
- Օգնել դիտարկելու բնության մեջ տեղի ունեցող պարբերական երևույթները:
- Խթանել բնության մեջ դիտարկումներ կատարելու և դիտարկումների հիման վրա հետևություններ անելու հմտությունները:

21	Կյանքը հարթավայրերում և լեռներում		1	105
22	Տարվա եղանակները		1	108
23	Բույսերն ու կենդանիները տարվա տարբեր եղանակներին		1	114
24	Մարդկանց կյանքը տարվա տարբեր եղանակներին Եղե՛ք բնությանը բարեկամ		1	117

Թեմա 7 ՀՐԵԼ ԵՎ ՁԳԵԼ (ՔԱՇԵԼ) / ՁԱՅՆ ԵՎ ԼՈՒՑՍ 3 /Ժամ/

Վերջնարդյունքներ՝

Ուժեր

- **2Շ.Տ.Շ.ՈՒ1** Համոզվել, որ այն ամենը, ինչ սկսում է շարժվել, շարժվում է որևէ ուժի շնորհիվ:
- **2Շ.Տ.Շ.ՈՒ1ա** Ներկայացնել մարմինը շարժման մեջ դնելու տարբեր եղանակներ (ձգել, քաշել հրել տարբեր ուժերով և ուղղություններով):
- **2Շ.Տ.Շ.ՈՒ1բ** Նկարագրելիս օգտագործել ճիշտ բառապաշար՝ ուղղություն, արագություն, դանդաղել, արագանալ, բախվել, շեղվել, հարվածել, ընկնել և այլն:

Ձայն և լույս

- **2Շ.Տ.Շ.ՁԼ1** Բերել ձայնի աղբյուրների օրինակներ:
- **2Շ.Տ.Շ.ՁԼ1ա** Ցույց տալ, որ հեռվից ձայնի ուժը թուլանում է:
- **2Շ.Տ.Շ.ՁԼ2** Բերել լույսի աղբյուրների օրինակներ՝ բնական և արհեստական:

Հիմնական նպատակներ՝

- Նախնական գիտելիք տալ ուժերի մասին, օգնել հասկանալու և փորձով համոզվելու, որ այն, ինչ սկսում է շարժվել, շարժվում է իր վրա ազդող որևէ ուժի շնորհիվ:
- Գաղափար տալ ձայնի, ձայնի աղբյուրների, ուժեղ և թույլ ձայների մասին:
- Օգնել ընդլայնելու պատկերացումները լույսի մասին՝ տարբերակելով լույսի բնական և արհեստական աղբյուրները:

25	Հրել, ձգել	1	121
26	Ուժեղ և թույլ Արագ և դանդաղ	1	125,127
27	Լույս և մութ Որտեղից է գալիս ձայնը Գործնական աշխատանք	1	129,134

Թեմա 8 ԻՆՉՆ ԻՆՉԻՑ Է ՊԱՏՐԱՍՏՎԱԾ /4 ժամ/

Վերջնարդյունքներ՝

Նյութեր, մասնիկներ

2Շ.Տ.Մ.Ն1 Նկարագրել շրջապատի իրերը, անվանել՝ ինչից են պատրաստված (փայտից, ապակուց, պլաստիկից, քարից, ավազից, գործվածքից և այլն):

2Շ.Տ.Մ.Ն1ա Տարբերակել դրանք՝ բնական և արհեստական:

Նյութի վիճակ և հատկություն

2Շ.Տ.Մ.Ղ1 Բնութագրել նյութերը՝ ըստ դրանց որակական հատկանիշների (փափուկ, կոշտ, պինդ, հեղուկ, գազային, կարծր, անհարթ, հարթ, ողորկ, տաք, սառը, ձգվող, սեղմվող, ճկվող, փուխր և այլն):

Չափեր չափումներ

2Շ.Տ.Մ.Չ1 Բնութագրել մարմինները՝ ըստ քանակական հատկանիշների (մեծ, փոքր, ծանր, թեթև):

Հիմնական նպատակներ

- Օգնել տարբերակելու և նկարագրելու շրջապատում եղած իրերը, մարմինները՝ բնութագրելով դրանց որակական և քանակական հատկանիշները, դասակարգել դրանք՝ ըստ նյութի վիճակի (պինդ, հեղուկ և գազային):
- Օգնել տարբերակելու և ըստ անհրաժեշտության գործածելու չափիչ գործիքները՝ կիրառելով ճիշտ չափման միավորներ:

28	Ինչի՞ց են պատրաստված	1	138
29	Ինչպիսին են մեզ շրջապատող նյութերը	1	142
30	Բարձր-ցածր, հեռու-մոտիկ Շատ-քիչ, մեծ-փոքր	1	144,148
31	Թեմատիկ գրավոր աշխատանք	1	
32	Ժամ-ժամանակ		150